

DEMOGRAFIA A WIELKI RESET

Demografia. Zagadnienia związane z demografią są obecnie jednymi z podstawowych kwestii, z jakimi mierzą się rządy poszczególnych państw. Samą demografię definiuje się jako dziedzinę nauki zajmującą się powstawaniem, funkcjonowaniem oraz przemijaniem społeczności ludzkich. Rozważa ona przede wszystkim kwestie przyrostu naturalnego, migracji, struktury społecznej (wieku, płci, przynależności zawodowej, narodowości, wyznania)¹. Demografia bada wielkość, strukturę i zmiany populacyjne w czasie i przestrzeni. Wykorzystanie znajdują tu analizy z zakresu historii, ekonomii, antropologii, socjologii i innych dziedzin. Ustalenia demograficzne ułatwiają rządowi i firmom prywatnym ocenę i prognozę trendów społecznych, kulturowych i ekonomicznych, związanych z obecnością ludzi na ziemi².

Nierówności i chaos epoki pandemii. Od wieków nierówności społeczne stanowią podstawową kwestię społeczną. Ich konsekwencją są nasilające się niepokoje społeczne. „Nierówność definiuje nasz czas”³ – w ten sposób ujął tę sprawę sekretarz generalny ONZ António Guterres. Od rozpoczęcia się ostatniej pandemii (COVID-19) problem się zaostrzył. Pandemia „zaklinowała” społeczeństwa i utrudniła przeciwdziałanie rosnącemu różnicowaniu. Jak można zauważyć, światowa epidemia w większym stopniu wpłynęła negatywnie na klasy niższe niż na klasę średnią oraz elity społeczne. Ten trudny czas pokazał przy tym, jak ważne są zazwyczaj niedoceniane zawody niewymagające wysokich kwalifikacji (np. dostawcy), dzięki którym łatwiej przetrwać kryzysy i katastrofy⁴.

W epoce pandemii nasilił się problem bezrobocia. Dotknęło ono nie tylko ludzi niewykwalifikowanych, ale także niższe warstwy klasy średniej. Właściwie cały świat stanął w obliczu masowego wzrostu bezrobocia. Dla przykładu – większość krajów Unii Europejskiej zarówno zetknęła się z tym zagrożeniem, jak i zaczęła zabiegać o jego eliminację. Poszczególne rządy projektują i wprowadzają specyficzne programy, które mają ograniczyć bezrobocie, zwłaszcza to, które dotyka młodzież. Stopy bezrobocia różnią się w zależności od kraju. Od grudnia 2019 najniższa odnotowana stopa wynosi 4,7% (Czechy), a najwyższa 32,4% (Grecja). Efekty tych zabiegów są umiarkowane. Równoległe z troską o bezrobotnych wszystkie kraje musiały podjąć działania w zakresie ochrony przed rozprzestrzenianiem się wirusa. Ta konieczna operacja w niechciany sposób utrudniła prowadzenie działalności gospodarczej. Niektóre firmy zbankrutowały, a w większości grup wiekowych wiele osób zostało bez pracy⁵.

Dzietność i długość życia. Prognozy przewidują, że do roku 2050 liczba ludności na całym świecie wzrośnie o 2 miliardy, a więc do 9,7 miliarda osób. Ten przyrost nastąpi w szczególności za sprawą dziewięciu krajów: Pakistanu, Indii, Nigerii, Etiopii, Tanzanii,

¹ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Demografia>

² <https://education.nationalgeographic.org/resource/demography>

³ United Nations, “Secretary-General’s Nelson Mandela Lecture: Tackling the Inequality Pandemic: A New Social Contract for a New Era” [as delivered]”, 18 July 2020.

<https://www.un.org/sg/en/content/sg/statement/2020-07-18/secretary-generals-nelson-mandela-lecture-%E2%80%9Ctackling-the-inequality-pandemic-new-social-contract-for-new-era%E2%80%9D-delivered>

⁴ Por. K. Schwab, T. Mallaret, *The Great Narrative for a Better Future*, Forum Publishing, 2020.

⁵ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Unemployment_statistics#Unemployment_in_the_EU_and_the_euro_area)

[explained/index.php?title=Unemployment_statistics#Unemployment_in_the_EU_and_the_euro_area](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Unemployment_statistics#Unemployment_in_the_EU_and_the_euro_area)

Indonezji, Egipcie i USA. W tym czasie w krajach europejskich prawdopodobnie nastąpi spadek populacji.

Rosnące zróżnicowanie zmian populacyjnych zależy od współczynnika urodzeń, współczynnika zgonów oraz współczynnika migracji. Ten pierwszy maleje z upływem lat. W ciągu ostatnich siedemdziesięciu lat nastąpił spadek dzietności o prawie 50%. Należy zauważyć, że zjawisko to wzmocniło pozycję kobiet niemal w każdym sektorze życia społecznego.

Na obniżenie się wskaźnika dzietności wpłynęła m.in. wyższa średnia długość życia i aspiracje społeczne mieszkańców poszczególnych krajów. W krajach rozwiniętych ich niepożądanym efektem jest starzenie się społeczeństwa. Zwrotnym następstwem są problemy, przed którymi staje opieka społeczna i służba zdrowia⁶.

Od 1950 roku średnia globalna mediana wieku wzrosła z 25 do 33 lat. Ma tu miejsce olbrzymie zróżnicowanie: we Włoszech i Japonii mediana wieku sięga 45 lat, w Czadzie i niektórych innych krajach afrykańskich ledwo przekracza 16 lat. W krajach rozwiniętych wzrasta liczba emerytów, a maleje liczba osób, które pracują na ich utrzymanie. Z danych raportu Banku Światowego wynika, że w 2012 roku liczba pracujących (cały świat) zwiększyła się. Później wydawała się spadać⁷.

Kłopoty demograficzne Unii Europejskiej. Niski całkowity współczynnik dzietności jest porównywalnie niewysoki we wszystkich krajach⁸. W 2020 roku współczynnik całkowity wynosił 1,50 żywych urodzeń na kobietę. Wzrósł z niskiego 1,43 w latach 2001 i 2002 do stosunkowo wysokiego 1,57 w 2010 r. i spadł do 1,51 w roku 2013. Następnie odnotowano umiarkowane odbicie aż do 2017 roku, kiedy to wskaźnik zaczął spadać ponownie. Spadek obserwowany w latach 2019-2020 można interpretować jako efekt pandemii Covid-19⁹.

Populacja UE zwiększyła się z 354,5 mln w 1960 do 446,8 mln w dniu 1 stycznia 2020 roku (wzrost o 92,3 mln osób). W ostatnich dziesięcioleciach tempo wzrostu ludności uległo stopniowemu spowolnieniu. Na przykład w latach 2000-2022 liczba ludności UE zwiększała się przeciętnie o ok. 0,7 mln osób rocznie – w porównaniu ze średnim wzrostem o ok. 3 mln osób w latach sześćdziesiątych. Przyrost naturalny w krajach UE był dodatni, chociaż malejący (do 2011 r.). Od 2012 odnotowuje się więcej zgonów niż urodzeń. Całkowita zmiana po 2011 (7,5 mln więcej mieszkańców między styczniem 2012 roku a styczniem 2020 roku) jest spowodowana migracją netto (i korektą statystyczną). W latach 2020-2021 (dodatnie) saldo migracji nie rekompensowało już negatywnych zmian naturalnych. W konsekwencji całkowita liczba ludności UE zmalała¹⁰.

Sytuacja Polski nie odbiega od średniej europejskiej. W naszym kraju spadek rozrodczości powodowany jest między innymi presją na rynku pracy (wymaganie pełnej mobilności pracownika), mało atrakcyjnym zakresem świadczeń socjalnych, obawami o

---

⁶ <https://www.un.org/en/un75/shifting-demographics>.

⁷ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Unemployment_statistics#Unemployment_in_the_EU_and_the_euro_area.

⁸ <https://www.visualcapitalist.com/cp/charted-the-global-decline-of-fertility-rates/>.

⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Fertility_statistics#Total_fertility_rate_and_age_of_women_at_birth_of_first_child.

¹⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_and_population_change_statistics#Population_change_at_national_level.

przyszłość i kłopotliwymi warunkami mieszkalno-bytowymi. Media popularyzują gospodarstwa jednoosobowe. Stopniowo zanika kult rodziny¹¹.

Europejski trend demograficzny skupia się na dłuższym oraz zdrowszym życiu. W efekcie rosną (i pojawiają się nowe) koszty starzenia się społeczeństw. Zmieniają się koszty wychowania dzieci, stosunek pomiędzy życiem prywatnym a zawodowym, relacje między pokoleniami. Pojawia się nowe zagrożenie ubóstwem¹². Starzenie się społeczeństw pociąga za sobą kurczenie się zasobów siły roboczej oraz wzrost liczby osób nieaktywnych zawodowo, które wymagają opieki osób w wieku produkcyjnym.

Przyrost ludności świata. Dzięki korzystnym warunkom naturalnym Azja od wieków była najludniejszym kontynentem. W następstwie odkryć geograficznych Europa kolonizowała świat. Migracje Europejczyków spowodowały stopniowy wzrost zaludnienia Ameryki, a następnie Australii i Oceanii. Od lat 50. XX w. obserwuje się nowe zjawisko: najszybciej rośnie liczba mieszkańców Afryki. Konkuruje z nią Ameryka Południowa i Ameryka Środkowa. Europa już dawno pozostała w tyle¹³.

W krajach słabo rozwiniętych odnotowuje się wysokie wartości współczynnika dzietności. Wpływa na niego duża liczba kobiet w wieku rozrodczym, brak znajomości planowania rodziny, niski poziom urbanizacji oraz dominujący w tych krajach model rodziny wielodzietnej. Efekty są niekorzystne: potrzeby zdrowotne i edukacyjne wciąż nie są zaspokajane, zwiększa się bieda oraz niedożywienie. Odwrotny trend widać w krajach rozwiniętych. Jak pokazano wyżej, niskie wartości współczynnika dzietności skutkują brakami w zakresie siły roboczej, rosnącą liczbą rodzin bezdzietnych, większym zapotrzebowaniem na usługi związane z opieką nad osobami starszymi, zagrożeniami dla systemów emerytalnych i ogólnie regresem demograficznym.

Milczenie Wielkiego Resetu. W kwestiach demograficznych propagatorzy Wielkiego Resetu milczą. Ich milczenie jest podejrzane: albo nie wiedzą, co robić, albo obmyślają działania, które wzbudzą powszechny sprzeciw – zwłaszcza w krajach rozwiniętych.

Nasuwać się naturalne pytania, co stanie się z krajami o najwyższym przyroście naturalnym, w których panuje bieda i skrajne ubóstwo, a w następstwie postępujących zmian klimatycznych, w niektórych z nich nie da się żyć (np. co zrobić z ludnością Oceanii mieszkającą na wyspach zalewanych przez morze?).

Można przypuszczać, że w przyszłości migracje z tzw. krajów trzeciego świata będą postępować i Europa oraz Ameryka Północna zostaną skolonizowane przez mieszkańców krajów ubogich. Czy Wielki Reset będzie dążyć do wymieszania ludności, czy też skupi się na depopulacji społeczeństw pod jakimś pozorem (np. nowej pandemii lub wojny w imię ratowania Ziemi)?

A.A.

¹¹ Por. K. Zamorska, M. Makuch, *Starzenie się społeczeństwa. Wymiar społeczny, gospodarczy i polityczny*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2008, s. 61.

¹² Por. M. Bălan, V. Vasile, *Impact of globalisation on the evolution of the demographic phenomenon*, „Romanian Journal of Economic Forecasting” 5(2008) 4, s. 174-195.

¹³ <https://ourworldindata.org/future-population-growth>